

IZJAVA O VZGOJI

V ZVEZI TABORNIKOV SLOVENIJE

1. Uvod

Zveza tabornikov Slovenije je slovenska nacionalna skavtska organizacija in je del svetovnega skavtskega gibanja. V njenih temeljnih načelih in statutu je poudarjeno, da je vzgojna organizacija namenjena mladim, ki se vanjo vključujejo prostovoljno.

Temeljni vzgojni cilj, h kateremu je usmerjeno delovanje ZTS, je vzgojiti mladostnika, ki bo s pozitivnim pristopom odgovorno vstopal v odraslo življenje in se zavedal potrebe po svojem nadaljnjem razvoju.

Z izjavo o vzgoji definiramo načela, vrednote in metode ter določamo smer vzgojnega delovanja, ki ga s programom in kulturo ravnanja in obnašanja uveljavljamo v organizaciji. Izjava je tudi deklaracija, s katero je jasno izražena vzgojna zaveza taborniške - skavtske organizacije družbi; okolju v katerem živimo – lokalni skupnosti, državi, mednarodni skupnosti.

Izjavo o vzgoji v ZTS potrebujemo, da:

- poenotimo razumevanje skavtstva v Zvezi tabornikov Slovenije in njegove vloge pri razvoju posameznika in družbe,
- se odrasli člani organizacije zavežejo k ravnanju skladnem z načeli in vrednotami,
- staršem prikažemo naš prispevek k osebnostnemu razvoju njihovih otrok in
- družbi prikažemo naš prispevek pri razvoju mladih v odgovorne državljanke.

Namenjena je odraslim članom¹ in vodjem, ki želijo delovati skupaj z mladimi². V pomoč jim je, ko:

- iščejo svoje mesto in vlogo v organizaciji,
- potrebujejo merilo za presojo ravnanja,
- oblikujejo program za mlade,
- pripravljajo vzgojo in izobraževanje odraslih,
- pojasnjujejo ozadje programa za mlade in
- predstavljajo skavtstvo strokovni javnosti.

Mladi lahko oporo za svoje vrednotno opredeljevanje najdejo v prisegi in zakonih, pogovorih z vodji in osmišljenem izvajanju taborniškega – skavtskega programa za mlade.

2. Družba in mladi

Družba, v kateri živimo, se hitro spreminja. Značilen je hiter razvoj komunikacijskih sredstev in novih tehnologij, ki spreminjajo način in značaj dela. Te spremembe po eni strani ogrožajo socialno varnost zaposlenih v tradicionalnih industrijskih panogah, po drugi pa povzročajo preveliko obremenjenost z delom. Družba se stara. Ob zmanjševanju rodnosti se daljša življenjska doba prebivalstva in narašča potreba po skrbi za ostarele družinske člane.

Globalizacija prinaša nove življenjske stile, drugačne želje in potrebe, ki jih pogosto ni mogoče zadovoljiti. Spreminjanje tehnologije zahteva nova znanja, prilagajanje okolju in mobilnost. Podaljšuje se mladostno obdobje, ki se tudi prej začne. Potrošniški kulturni vzorci, ki jih prinaša globalizacija, silijo mlade k sprejemanju odločitev še preden imajo oblikovana merila za kritično presojo. Tradicionalne strukture (družina, sosedstvo, ...) spreminjajo svojo vlogo in moč pri

---

¹ Pod pojmom odrasli razumemo vse člane, ki so stari 18 let ali več. so pravno polno odgovorni za svoja ravnanja (starejši PP, vodstvo organizacije) in imajo vzgojno funkcijo v organizaciji.

² Pod pojmom mladi razumemo vse tiste člane taborniške organizacije, ki so vključeni v delovne skupine – vode in klube – in izvajajo program za mlade in so mlajši od 20 let.

prenašanju vrednot na mlade. Mladost ni več v toliki meri odvisna od preteklosti in namenjena prenašanju tradicij.

Problemi, ki jih čutimo med mladimi, so:

- osamljenost, pomanjkanje občutka pripadnosti, pomanjkanje samozaupanja,
- obremenjenost z negotovo prihodnostjo,
- povečana frustracija, občutek odrinjenosti, nemoči,
- iskanje identitete ob pluralizmu vrednot, ki so si lahko tudi v nasprotju,
- obremenjenost z zahtevami po uspešnosti,
- nekritično potrošništvo in povečevanje socialnih razlik in
- beg v odvisnosti.

Da bodo mladi sposobni soočati se s problemi, morajo razviti svojo osebnost, preizkusiti svoje sposobnosti in odkriti svet okoli sebe. Pridobiti si morajo aktivno in odgovorno vlogo v družbenem življenju in s tem status in delež v družbi. Njihove potrebe so različne, odvisne od posameznika in okoliščin, v katerih živi.

3. Kakšne mlade potrebuje svet

Ne glede na okolje v katerem živijo, pa imajo mladi enake osnovne potrebe: pridobiti si sposobnost, da zmorejo, in sposobnost, da postanejo arhitekti svojega lastnega razvoja kot posamezniki, ki so:

Avtonomni, se sposobni odločati in upravljati svoje osebno in družbeno življenje,

Solidarni, sposobni pokazati skrb za druge, delovati z njimi in zanje in jim prisluhniti,

Odgovorni, sposobni prevzeti posledice svojih odločitev, držati obveze in dokončati začetno,

Angažirani, se sposobni zavezati k spoštovanju vrednot, načel, idealov in delovati v skladu s tem

tako, da razvijejo svoje polne sposobnosti kot posamezniki in člani skupnosti. Ta cilj bodo lahko dosegli le, če jim bo družba ponudila primerne vzgojno-izobraževalne možnosti, ki optimalno zadovoljujejo njihove potrebe. Tabornštvo - skavtstvo jim lahko pomaga, da se zavedo svojih potreb, sposobnosti in odgovornosti do sebe in do družbe. V tem vidimo smisel in temeljni cilj vzgojnega delovanja v Zvezi tabornikov Slovenije.

4. Vzgoja

V svojem najširšem smislu je vzgoja vseživljenjski proces, ki omogoča vsakemu kot posamezniku in članu skupnosti stalni razvoj sposobnosti. Namen vzgoje je prispevati k polnemu razvoju avtonomne, solidarne, odgovorne in angažirane osebe. V tem širšem smislu temelji vseživljenjski proces vzgoje na štirih stebrih³: **učiti se vedeti, učiti se znati, učiti se živeti skupaj in učiti se biti.**

Vzgoja je po UNESCO-u zagotovljena po treh različnih poteh:

- **s formalno vzgojo** (osnovne šole do univerze),
- **z informalno vzgojo** (družina, vrstniki, mediji, okolje) in
- **z neformalno vzgojo** (mladinska gibanja, klubi).

Vsaka od njih ima pomembno vlogo, so med seboj odvisne in dopolnjujoče. Znanje in poklicne veščine se pridobijo predvsem s formalno vzgojo, številne veščine tako osebne kot družbene se pridobijo z informalno vzgojo, neformalna vzgoja pa omogoča pridobitev življenjskih veščin in razvoj navad, ki slonijo na celostno prepletenem sistemu vrednot.

---

³ Štirje stebri in njihova definicija so povzeti po dokumentu »Učenje: Notranji zaklad«, poročila za UNESCO, ki ga je pripravila mednarodna komisija Vzgoja za 21. stoletje pod vodstvom g. Jacquesa Delorsa.

Zaradi značilnosti današnje družbe je vloga neformalne vzgoje vse pomembnejša. Mlade lahko pripravi, da se soočijo s socialnimi spremembami. Neformalna vzgoja zmanjšuje danes tako običajni trojni vzgojni primanjkljaj⁴, ki nastane ker:

- si v formalni vzgoji večina šol prizadeva učiti več in več, toda vzgaja manj in manj,
- v informalni vzgoji:
  - mnoge družine si prizadevajo dati otroku neodvisnost, namesto da bi ga naučile avtonomije in
  - potrošniška družba uči mlade o ceni stvari, o vrednosti pa jih ne nauči ničesar.

Zato je ključni pomen neformalne vzgoje, ki se je razvila kot dopolnilo formalni in informalni vzgoji, da je ob enem specifično orodje in sistem za *vzgojo*, za učenje *avtonomije* in za razvijanje *sistema vrednot*.

Ta univerzalna veljava neformalne vzgoje mladih je še posebej izražena v mladinskih organizacijah kot je taborniška - skavtska. Taborništvo - skavtstvo je resnično uspešno takrat, ko član zapusti gibanje s pozitivnim odnosom do vstopa v odraslo življenje in se zaveda potrebnosti nadaljnega razvoja.

5. Osnovne značilnosti in poslanstvo skavtskega gibanja

Kot del svetovnega skavtskega gibanja ima ZVEZA TABORNIKOV SLOVENIJE (ZTS) enak namen in cilje – poslanstvo kot ostale skavtske organizacije, članice svetovne organizacije skavtskega gibanja (WOSM).

Skavtsko gibanje je definirano kot **prostovoljno, nepolitično, vzgojno gibanje mladih ljudi**, odprto vsem, ne glede na njihovo poreklo, raso ali versko prepričanje in skladno z namenom, načeli in metodo, ki jih je zasnoval ustanovitelj Robert Baden - Powell.

V organizaciji so člani **prostovoljno**. Pogoj za članstvo je sprejemanje temeljnih načel gibanja. Ta pogoj velja tako za mlade kot za odrasle.

Nepolitičnost gibanja pomeni, da se skavtske organizacije ne povezujejo z nobeno politično stranko, so pa močno vključene v reševanje družbenih problemov, ki se tičejo mladih. Zato se od članov pričakuje, da so družbeno angažirani, politična pripadnost pa je stvar njihove demokratične izbire.

Bistvena značilnost gibanja je, da je **vzgojno gibanje** in ga je zato potrebno razlikovati od čisto rekreativnega gibanja, saj vzpodbuja mladega človeka, da se uči zase iz svoje lastne želje, in to stvari, ki bodo oblikovale njegov značaj.

Je **mladinsko gibanje** in je namenjeno mladim, kjer je vloga odraslih pomagati mladim doseči cilje skavtstva.

Poslanstvo⁵ skavtstva je prispevati k vzgoji mladih s pomočjo vrednostnega sistema, ki sloni na skavtski prisegi in zakonih in tako pomagati graditi boljši svet, kjer se lahko ljudje polno uresničijo kot posamezniki in tvorno delujejo v družbi.

Skavtstvo to dosega tako, da:

- **mlade v celotnem obdobju njihovega oblikovanja vključuje v neformalni vzgojni proces,**
- **uporablja svojstveno metodo, kjer je vsak posameznik glavni dejavnik svojega razvoja v samostojno, solidarno, odgovorno in angažirano osebo,**
- **pomaga mladim zgraditi vrednostni sistem, ki temelji na duhovnih, družbenih in osebnih načelih izraženih v skavtski prisegi in zakonih.**

---

⁴ Povzeto po dokumentu »Nacionalne mladinske politike«, ki ga je pripravilo pet največjih svetovnih neformalnih mladinskih organizacij

⁵ Besedilo poslanstva je sprejela 21. svetovna konferenca WOSM-a v Durbanu, julija 1999.

Poslanstvo, enotno za vse organizacije v svetu, uresničuje ZTS v programih za mlade. Ti sledijo temeljnemu vzgojnemu cilju, ki je prilagojen potrebam slovenske družbe in se opira na skupne vrednote.

6. Skupne vrednote – načela na katerih temelji vzgoja

Vzgoja v ZTS temelji na vrednotah. Pomembno je razvijanje vseh vrednot in ne le posamezne in šele njihova prepletenost zagotavlja celovitost. Njen bistveni del so temeljna načela, ki so skupna vsem skavtom.

Temeljna načela poudarjajo skladen osebni razvoj: telesni, čustveni, socialni, intelektualni in duhovni, ki sloni na samozaupanju in samozavedanju in se izražajo v:

- **dolžnosti za duhovni razvoj.** Dolžnost se nanaša na sprejemanje duhovnih vrednot življenja, privrženost duhovnim načelom, preseganje materialnega in pripravljenost stalnega iskanja svoje poti;
- **dolžnosti za družbeni razvoj.** Gre za odgovorno državljanstvo – aktivno vključevanje v družbene probleme in prostovoljstvo, domoljubje, pozitiven odnos do drugih, spoštovanje dostojanstva človeka – človekovih pravic, razvijanje razumevanja med mladimi in zavedanje celovitosti narave – varovanje njene raznolikosti;
- **dolžnosti za svoj osebni razvoj.** Verjamemo, da je vsak posameznik sam odgovoren za svoj osebni razvoj in zato vzpodbujamo njegovo samoodgovornost, pozitiven odnos do sebe, stalno pridobivanje znanja, spretnosti in navad potrebnih za razvoj celostne osebnosti.

Ta temeljna načela so izražena v taborniški prisegi in zakonih in so vzpodbuda in ideali h katerim težijo mladi člani. Za odrasle voditelje v organizaciji so temeljno pravilo ravnanja in obveza, ki jih označuje kot voditelje.

V ZTS poudarjamo še naslednje vrednote, ki temeljna načela nadgrajujejo.

Strpnost in odprtost

Živimo v medsebojno povezanem svetu, v katerem postajajo razdalje med različnimi družbami in kulturami vse manjše. Vse bolj se zavedamo pomena raznolikosti sveta in ohranjanja specifičnosti, ker nas bogatijo. Nujnost dialoga v družbi terja več kot zgolj ravnodušno dopuščanje drugačnega - terja njegovo dejavno priznavanje, spoštovanje in upoštevanje, terja sposobnost prisluhniti razlogom drugega brez izrekanja ocen in odprtost - sprejemanje njegovih razlogov in drugačnosti. Biti odprt pomeni opazovati svet, vrednotiti njegov razvoj, oblikovati svoje stališče, bolje poznati drugega, mu iti naproti, boriti se proti predsodkom in strahu pred razlikami in nenavadnim, prispevati k preseganju sebe za svoj individualni napredek in razvoj humanejše pluralne družbe. Biti odprt v svet, biti odprt drugim, je bistveni pogoj za oblikovanje in uveljavljanje naših skupnih vrednot.

Solidarnost

Solidarnost je vzajemnost, je resnično partnerstvo v katerem se skozi sodelovanje izmenjuje pomoč ter se dopolnjujejo izkušnje in sposobnosti. Je več kot dobrodelnost, ki je enostransko dajanje, in prinaša le mirnejšo vest. Solidarnost predpostavlja ustvarjalni duh izmenjave, medsebojno pomoč in sodelovanje, dopolnjevanje izkušenj in sposobnosti.

Biti solidaren pomeni odklanjati vdanost v usodo, nespremenljivost. Pomeni prispevati k boju proti izključenosti z dejanji in dejavnostmi, ki so pomembna in smiselna za otroke in mlade. Pomeni delovati za več pravičnosti in enakih možnosti, stremeti k vzgoji mladega državljana, bodočega nosilca sprememb v družbi, pomeni zavedanje skupnosti in medsebojne povezanosti v pravem partnerstvu, kjer so vsi ljudje polno in ne le delno vključeni.

Pripadnost duhovnim načelom

S sprejemom v organizacijo se vsak posameznik zaveže, da bo sprejel duhovno resničnost in jo razvijal. Pod tem razumemo preseganje materialnega, pripadnost duhovnim načelom, zvestobo veri, ki ji posameznik pripada, in sprejemanje dolžnosti, ki iz tega izhajajo. Naša naloga je navajati mlade, da se vprašujejo o sebi, svojem ravnanju, vrednotah katerim so zavezani in tako odkrivajo duhovno bogastvo. Jim ponuditi orodja, ki jim bodo pomagala razvijati njihovo lastno duhovnost in jih vodila pri iskanju poti in smisla življenja.

Smo pluralna skavtska organizacija, ki je na državni ravni laična. Posamezniki lahko pripadajo različnim veroizpovedim. Rodovi se samostojno odločajo ali bodo ali ne kot celota ali del vezani na določeno veroizpoved.

Naloga organizacije torej ni učenje vere, ampak vzpodbujanje posameznika, da se zave pomena duhovne razsežnosti in duhovne rasti, razvijanja notranje discipline in vztrajnosti, vključenosti v skupne aktivnosti, razumevanja narave, soustvarjanja tolerantne in skrbne družbe, potrebe po iskanju, samospraševanju in čaščenju.

Svoboda

Svoboda je stanje, v katerem je omogočeno posamezniku, skupini ali družbi odločati in ravnati po lastni volji. Vzgoja za svobodo je učenje svobode, je vzgoja za mir, notranji mir, sprejemanje sebe in svojih napak, za svobodo lastne izbire, da sam osmisliš svoje življenje in daje poudarek dostopu do znanja in informacij. Pravica do lastne svobode je hkrati obveznost do svobode drugih in je z njo omejena. Določa naše kolektivno delovanje in sloni na priznavanju skupnih vrednot človeštva (Deklaracija o človekovih pravicah, Deklaracija o pravicah otroka, ...). Je v resnici angažiran odnos; stalni in kolektivni boj za drugega, njegovo avtonomijo, svobodo mišljenja, pravico izbire, za spoštovanje, poslušanje, sprejemanje njegove besede, za soočanje idej, verovanj, načinov življenja, boj proti predsodkom in vsem oblikam zavajanja, potvarjanja in fanatizma. To je vzgoja za vrednote in za razumevanje različnih kultur.

Demokracija

Demokracija je ureditev, v kateri pripada oblast ljudstvu. Življenje v demokratični skupnosti je urejeno s pravili in zakoni; vsebuje pravice in dolžnosti, ki se uporabljajo za vse, na enak in nepristranski način, ne glede na pripadnost (etnično, religiozno, filozofsko, politično, kulturno, ...). Skavtsko gibanje je z vodovim sistemom šola demokracije. Praksa timskega dela v svetih vodnikov in življenja in odločanja v vodu - mali skupini temelji na znanem seznamu pravic in dolžnosti ter natančni in znani delitvi odgovornosti. Tako daje izkušnjo socialnega življenja in prispeva k oblikovanju aktivnih, zavzetih državljanov, ki se počutijo svobodne. Nepogrešljivi deli demokratičnega delovanja so: potreba po obveščeni, ki jo omogoča izmenjava informacij, poslušanje, izražanje, zahteva po komuniciranju, skupnem delu in poročanju ter skrb za pridobitev usposobljenosti. Proces odločanja mora biti razumljiv vsem in prilagojen starosti posameznika. Za organizacijo je vzgoja za demokracijo uveljavljanje takega načina življenja, v katerem je vsakdo od najzgodnejših let dalje postopno vključen v mrežo enakopravnih odnosov utemeljeno na sprejemanju drugih takšnih kot so, kot si sami želijo biti, solidarnosti in spoštovanju večinskega in manjšinskega mnenja.

Zdravo življenje

Vzgoji za zdravo življenje dajemo velik pomen. Verjamemo, da le zdrav način življenja omogoča razvoj vseh sposobnosti otroka in njegovo dozorevanje v celovito osebnost – odgovornega državljana. Le zdrav človek lahko polno prispeva skupnosti.

Vsak je sam odgovoren za svoj osebni razvoj (telesni, čustveni, socialni, intelektualni in duhovni). Ko se zave svojih sposobnosti in omejitev, si postavlja dosegljive cilje in postane prizanesljiv do sebe, doseže notranje ravnovesje, ga ohranja in se izogiba navadam, ki povzročajo ali vsaj

prispevajo k nastanku določenih bolezni. Narava in življenje na prostem sta idealni okvir za tako rast.

Zdravju škodujejo vse vrste zasvojenosti. Velik družbeni problem predstavljajo alkoholizem, kajenje in uživanje psihotropnih substanc. Ker imajo te zasvojenosti močan negativen socialen vpliv zavračamo vsako prisotnost alkohola, kajenja in psihotropnih substanc na vseh taborniških aktivnostih. Od vodij, ki delajo z mladimi, pričakujemo, da bodo z osebnim vzgledom uveljavljali to stališče.

Trajnostni razvoj

Trajnostni razvoj pomeni upoštevanje omejitev pri razvoju, ohranjanje naravnega ravnovesja in s tem sedanjosti in prihodnosti našega planeta. Predpostavlja varovanje in vrednotenje okolja. Pomeni biti osveščen, spoštovati in poskrbeti, da drugi spoštujejo življenje povsod, v mestih, na podeželju, na prostem, ..., se zavedati usodne povezanosti živega in neživega sveta in tako ravnati. Skavtstvo oblikuje državljane, ki jih zanima okolje v katerem živijo, ki želijo biti informirani, vidijo širše in ne poenostavljajo, so kritičnega duha pri tehtanju prednosti in pomanjkljivosti in niso proti novostim in razvoju. Trajnostni razvoj pomeni tudi oblikovati svoj način življenja, ga vrednotiti in spreminjati v bolj harmoničnega, pomeni tudi opogumljati sebe in druge za odkrivanje neznanih okolij, da bi jih spoznali in se jih ne bi bali in pustili zanamcem nekoliko boljši svet.

Ustvarjalnost

Mlade želimo vzpodbuditi k ustvarjalnemu delovanju in s tem prispevati k razvoju celostno razvite osebnosti. Vsakomur omogočiti in ga naučiti biti ustvarjalen, da naredi nekaj novega, na nov način. Ne postavljati meja in ovir domišljiji. Iz ustvarjalnosti izvirajo namreč še nekatere značilno človeške doživljajsko vrednostne pojavnosti kot so: radost dela, sreča bivanja, odprtost do sebe, ljudi in sveta, zadovoljstvo ob opažanju vse bolj celostnega razvoja samega sebe ter vse bolj zavzeta udeležba v vsem skupnem. Kaže se v preseganju omejenosti in ozkosti, v sodelovanju v skupnem delu. Z vzpodbujanjem imaginacije, domiselnosti in iznajdljivosti, izražanja, odpiranjem možnosti za oblikovanje ter motiviranjem, da se izoblikovano uresniči, prispevamo k razvoju ustvarjalno integrativnega človeka.

Prostovoljstvo

Prostovoljstvo je pripravljenost – usposobljenost in želja posameznika, da pomaga posamezniku ali prispeva k dobrobiti družbe. V organizaciji govorimo o služenju in pomeni nesebično dajanje in pomoč, sprejemanje nalog in odgovornosti v organizaciji in izven nje, biti družbi na razpolago in imeti odgovoren odnos do drugih, ne da bi za to pričakovali nagrado. Prostovoljstvo je v organizaciji in družbi vse bolj družbeno potrebno.

Z odraščanjem postaja služenje vse pomembnejše in je za mladostnika in mladega odraslega nepogrešljiv del programa, saj pomeni samo-uresničenje in prinaša notranje zadovoljstvo. Pričakujemo, da bo vsak tabornik – popotnik sprejel to programsko obvezo, ki je bistvena za članstvo v tej starostni skupini, za mladega odraslega pa smisel članstva, saj vzpodbuja osebno rast.

Enakost priložnosti za vse

V svetu, ki še ne nudi moškemu in ženski enakih možnosti uspeha in razvoja, poudarjamo potrebo po resnični enakosti pravic in obveznosti tako doma kot v družbi in s tem enakost priložnosti. Zato poudarjamo pomen sovzgoje, ki je vzgoja drug drugega, splošna vzgoja v spoštovanju in poslušanju, da bi bila vsaka ženska, vsak moški resnično odgovorna in gospodarja svoje usode. Je proces, v katerem se osebe obeh spolov vzgajajo skupaj, učijo drug od drugega, da bi dosegle in vzpostavile med moškim in žensko odnos enakopravnosti, ki ga označujejo enakost možnosti, polno sprejemanje drug drugega, razumevanje in sprejemanje različnosti, spoštovanje medsebojne bogatitve in dopolnjevanja in soodgovornost za skupno odločanje in delovanje. Zahteva striktno

sprejemanje in spoštovanje integritete, intimnosti, individualnega ritma in osebne izbire enih in drugih, preseganje stereotipnih spolnih vlog in zavračanje predsodkov in vseh oblik spolne diskriminacije. Šele v mešanih vodstvih lahko ob oblikovanju programov primernih za oba spola, ob možnosti izbire, pride do sozvočja in sinergije.

Prijateljstvo

Z vse večjimi zahtevami do mladih je za njihovo potrebo po vrstniškem sodelovanju, skupnem odkrivanju, včasih preprosto le biti skupaj, vse manj priložnosti. Odnosi med mladimi so vse bolj bežni in formalni.

V sproščenih, demokratičnih odnosih v taborniški organizaciji, v kakršnih delujejo mladi, se odvija njihovo medsebojno sodelovanje, druženje, prijateljevanje, ki pogosto vodi v dolgotrajna prijateljstva. Ob delu in življenju v majhnih skupinah se razvija iskren zaupen odnos in gradi zaupanje. Mladi, še posebej mladostniki, skupaj načrtujejo in izvajajo dejavnosti in zanje skupaj nosijo odgovornost. V takem okolju se zabavajo in pridobivajo izkušnje, doživljajo vsakdanje zaupnosti, vrstniško solidarnost in spoznavajo radost vrstništva.

Poštenost

Poštenost je vrednota, ki je v organizaciji visoko cenjena in poudarjena v prisegi. Bolj kot na spoštovanje lastnine se nanaša na poštenost do samega sebe. Je neločljivi del razvoja mladega v celostno osebnost, od resnicoljubnosti in odkritosti, ko gre za dano besedo, in upoštevanje dogovorov do pokončnosti in lastnega stališča.

Držati besedo, tudi ko to ni prikladno in boriti se za resnico, tudi ko to ni priljubljeno, pomeni častno ravnanje in prinaša prej ali slej spoštovanje okolice, predvsem pa samospoštovanje.

7. Metode

Z metodami ustvarjamo okoliščine in pogoje za doseganje vzgojnih ciljev. Pomembna je soigra metod, se pravi uporaba in prepletanje različnih metod hkrati.

Taborniška - skavtska metoda

je opredeljena kot sistem stopnjujočega samoizobraževanja in samovzgoje, ki ju določajo:

- **prisega in zakoni** – So moralni kodeks utemeljen na skavtskih načelih. So osnovno orodje, ki sloni na osebni obvezi posameznika sebi in tovarišem, na dani besedi po določenem preizkusnem obdobju, ko se posameznik zaveže, da bo po svojih najboljših močeh sledil dani obvezi in mu bo kažipot ob samovrednotenju ravnanja. Zatorej predstavljajo bistveni del taborniške metode;
- **učenje z delom** – Učenje je rezultat praktične izkušnje posameznika na posameznem področju in ne le teoretične razlage. Posameznik odkriva svoje sposobnosti in meje s svojo osebno aktivno vključenostjo v projekte, dejavnosti, z opazovanjem in preizkušanjem v resničnih izzivih in se uči na napakah;
- **članstvo v majhnih skupinah** (npr. vod) - Ob pomoči odraslih vključuje stopnjujoče odkrivanje in sprejemanje odgovornosti ter učenje samo-obvladovanja in dopolnjevanja. Usmerjeno je v razvoj značaja, pridobivanje kompetentnosti, samozaupanja, zanesljivosti in sposobnosti za sodelovanje - timsko delo in vodenje;
- **stopnjevani in stimulatívni programi** – Vključeni so v različne dejavnosti, ki temeljijo na interesih udeležencev, spoznavanju domovine, kulturnega izročila, vključujoč igre, uporabne veščine in služenje skupnosti in se v kombiniranem in uravnoteženem programu odvijajo predvsem na prostem;
- **narava** – Narava in življenje na prostem sta idealen okvir za izvajanje programa glede na starost udeležencev od igre preko dogodivščine do izziva. Narava je s svojo

kompleksnostjo in duhovno razsežnostjo idealno okolje za celosten razvoj mladega človeka. Zavedanje narave in upoštevanje naravnih zakonov se razvije v delovanje v skladu z njimi – dejavno varstvo okolja;

- **simbolni okvir** – Je nabor simbolov za posamezno starostno skupino in pomaga razvijati domišljijo, dogodivščino, pripadnost, ustvarjalnost in inventivnost, pomaga posamezniku razumeti vrednote in vzpodbuja njihov razvoj.

Taborniška metoda šele z uporabo vseh šestih elementov postane celovita in jo razumemo kot združeno in prepleteno celoto.

Sodelovanje mladih in odraslih

Organizacija nudi možnosti sodelovanja med generacijami, dejansko partnerstvo med mladimi in odraslimi v okolju, kjer se oboji udeležujejo prostovoljno in se lahko učijo drug od drugega. Partnerstvo implicira medsebojno obojestransko razumevanje potreb, priznavanje in medsebojno spoštovanje v sproščenem neavtoritarnem okolju. Vloga odraslih ni v nadzoru, ampak v usmerjanju in stalnem dialogu, zato morajo razumeti potrebe mladih, se zavedati posledic svojega ravnanja, biti vzgled mladim in usmerjati na neprisiljen in mladim razumljiv način.

Odločanje mladih

Vzgojno delovanje odraslih v organizaciji ni namenjeno dajanju odgovorov, ampak vzpodbujanju mladih k spoznavanju samega sebe, iskanju odgovorov, posredovanju izkušenj, učenju samostojnosti in demokracije. V vseh starostnih skupinah je glede na razvojno stopnjo poudarjeno samoodločanje, samodisciplina, samopotrjevanje, preizkušanje in zavestno sprejemanje posledic svojih odločitev. Mladi morajo imeti možnost izražanja mnenj in svobodne izbire.

Vrstniško sodelovanje

Mladi naravno težijo k oblikovanju skupin vrstnikov, kar v organizaciji osmislimo z vzgojno dimenzijo. Skupina vrstnikov zagotavlja idealno okolje, v katerem lahko posameznik skupaj z drugimi načrtuje in izvaja projekte, prevzema odgovornost, komunicira z drugimi in seboj, dobiva izkušnje v medsebojnih odnosih, prevzema določene vloge, vrednoti skupaj z ostalimi, dobiva odzive in se sam odziva. Uči se iz izkustva in si pridobiva zaupanje.

8. Zaključek

Z izjavo o vzgoji poskušamo najti vsaj delen odgovor na vzgojne dileme in vprašanja v organizaciji in družbi. Menimo, da lahko precej prispevamo k razvoju otroka, mladostnika in odraslega v celostno in uravnoteženo osebnost kot mladinska vzgojna organizacija na področju neformalne vzgoje, v kateri člani preživijo precejšen del svojega prostega časa.

Osnova skavtstva - taborništva kot vzgojnega gibanja so aktivnosti ki omogočajo otrokom, mladim in odraslim, da dejansko združijo vrednote in načela, na katera se opirajo in jih doživljajo. Od namena do akcije je pot, ki jo lahko vsak prehodi. Tako vrednote označujejo njihove projekte, njihove aktivnosti, njihovo obnašanje in jih vodijo pri oblikovanju njihovih stališč.

Z izjavo o vzgoji, v kateri se odražajo poslanstvo in načela naše organizacije, postavljamo tudi okvir za določanje in strukturiranje podrobnejših vzgojno-izobraževalnih ciljev – splošnega vzgojnega cilja, vzgojnih ciljev posameznih vej in prenovno osnovnega programa.